

SJEĆANJE NA OKTOBAR 69. GODINE: Da li Banjaluci prijete novi zemljotres?

05/11/2010 16:53 by Administrator

Banjaluku je prije 41 godinu pogodio razoran zemljotres. Materijalna šteta je bila ogromna, a 20 ljudi izgubilo je život tog kobnog oktobarskog dana kojeg se stari mještani Banjaluke i danas sjećaju....

Banjaluku je prije 41 godinu pogodio razoran zemljotres. Materijalna šteta je bila ogromna, a 20 ljudi izgubilo je život tog kobnog oktobarskog dana kojeg se stari mještani Banjaluke i danas sjećaju i za koji kažu da je bio jedan od najgorih trenutaka u njihovim životima. Ovih dana, kada zemljotresi pogađaju prostore bivše Jugoslavije, mnogi se pitaju šta bi se danas desilo da Banjaluku, kao trusno područje, pogodi još jedan razorni zemljotres. Zemljotresa iz kobne 69. godine za BLIN Magazin prisjećaju se Slavko Podgorelec, ugledni banjalučki novinar, publicista i urednik Radija RS. Jak prethodni udar desio se 26. oktobra 1969. godine u 16 časova i 36 minuta po lokalnom vremenu i bio je magnitude 5,6 Rihterove skale. Potom je uslijedio glavni udar 27. oktobra u devet časova i deset minuta po lokalnom vremenu, magnitude 6,6 Rihtera. 266 školskih objekata, 152 objekta javne uprave, 146 kulturnih institucija, 133 zdravstvena objekta, 29 socijalnih ustanova, 20 ljudskih života konačan su bilans iz 1969. godine.

- Incelov neoboder na početku Gospodske ulice je sagrađen 1967.godine. U njega je uzidano 150 tona armaturnog željeza i hiljadu i petsto tona betona. Dvije godine kasnije dogodio se zemljotres i taj neoboder je polovno ispit sa najvišom ocjenom - kaže Podgorelec prisjećajući se tadašnje banjalučke infrastrukture i napominjući da na prostoru koje je trusno kao Banjaluka ne treba štediti u investiranju i projektnoj dokumentaciji.

Slavko Podgorelec Podgorelec kaže da je Banjaluka nakon 1969. godine imala institut u kome su u to vrijeme radili evropski stručnjaci svjetskog glasa, kao što je prof. dr Ibrahim Aćević, koji je znanje stekao u Engleskoj.

On dodaje da se nakon zemljotresa 1969. u Banjoj Luci ništa nije moglo početi graditi da nije prošlo sve moguće kriterijume i standarde koje su tu u tom trenutku posjedovale najkompatetnije osobe.

- Današnji Borik, tako je dobro projektovan da može da podnese seizmičke udare i do 10 Merkalija. U onom momentu te 1969. godine sjajno su se pokazali objekti koji su građeni na Mejdanu. To su radnički stanovi koje je projektovao pokojni inženjer arhitekture Neđo Hortić. To su bile zgrade na dva tri sprata, i to je naselje u kojem sam i ja dočekao zemljotres - priča Slavko Podgorelec, objašnjavajući da su do 90-tih poštovani standardi gradnje, poslije toga su se pojavile višespratnice sa ukrasima. Zemljotres u Kraljevu se osjetio u Banjaluci

- Zemljotresi su prirodna pojava koja ne može da se predvidi. Banjaluka je seizmički aktivno područje. Zemljotres iz Kraljeva se osjetio i kod nas. Naši timovi su zabilježili to na Mrakovici, Trebinju, Doboju, Han Pijesak. Bilo je dosta poziva iz Bijeljine, jer je epicentar blizu, građani su mogli da osjete podrhtavanje. Jedan građanin iz Banjaluke je zvao naš tim, jer je u neoboderu u kojem živio osjetio podrhtavanje - objašnjava Slavica Arbac, dežurna seizmologinja u Hidrometeorološkom zavodu RS i dodaje da se sve seizmičke aktivnosti prate i registruju.

- U viševrsta navrata smo pravili razne brošure i obrađivali se javnosti. Većina nesreća koja se dogodi prilikom zemljotresa nastaje iz straha i panike, mi smo radili baš kroz te brošure na edukaciji građana - objašnjava Dragan Arbak, načelnik odjeljenja za obuku, međunarodnu saradnju i informisanje u Republičkoj upravi Civilne zaštite RS, dodajući da su spremni da se izbore sa zemljotresom kakav je 3. novembra pogodio Kraljevo.

*Suosjećajući sa građanima Kraljeva Grad Banjaluka danas je donio odluku da im uputi pomoć od 50.000 KM.

- Jako sam skeptičan, jer jedan moj kolega koji je građevinar ima firmu koja se bavi projektovanjem i izgradnjom. U razgovoru sa njim sam saznao da investitor dođe i zatraži projekat zgrade od četiri sprata. Kolega kojeg neću da imenujem napravi profakturu koliko bi to koštalo. Tri nedjelje nakon što kolega pošalje projekat, javi

BLUSRCU.BA - Stranica za sve banjalučane sirom svijeta!

<http://blusrcu.ba>

se naručilac posla i kaže da je kod njega preskupo, te da je našao čovjeka koji to radi 40 % jeftinije. O čemu se radi? A tedi se na kvalitetu betona i ostalih materijala - objašnjava Slavko Podgorelec za BLIN magazin.

Prema podacima kojim Podgorelec raspolaže Banjaluka je podijeljena na seizmičkoj karti, na teritorije gdje zemljotres može da izazove veće i manje udare i oštećenje.

- Ako se na Mejdanu zabilježi potres od 9 do 10 Merkalija, isti taj potres u nekom drugom kraju Banjaluke može da prođe sa sedmicom ili osmicom. Zgrade na Mejdanu iz perioda 1961. i 1962. godine o kojim sam govorio su prošli fantastično, tu se osim dimnjaka ništa nije srušilo - objašnjava Podgorelec.

Sjećanje na zemljotres Podgorelec opisuje na ovaj način:

"Bila je nedjelja 26. oktobra, prekrasan dan, hodalo se u džemperima. U to vrijeme sam išao u gimnaziju, a po nekakvoj, da li božijoj koincidenciji dan ranije je organizovano davanje krvi. Mene je taj potres zadesio baš na Mejdanu, upravo u jednoj od kuća koje je projektovao inačije Nećo Hotič. Bio sam u kupatilu, najljepšem mogućem mjestu. Bilo je to nakon ručka, majka je letjela s jedne na drugu stranu hodnika, koliko je to bilo jako. Trajalo je koju desetinu sekunde i bilo je učasno za one koji su to preživjeli. Bio sam u komitetu omladine, naš zadatak je bio pred skupštinom opštine. Neko od saradnika tadašnjeg našelinka Žike Babića, izjurio je vani i vikao 'gdje su omladinci kuriri', mi smo se javili i odmah smo dobili plave koverte da raznosimo ljudima koji su bili članovi kriznog štaba. Kada smo to obavili, dobili smo novi zadatak. Dobili smo kamion i nas desetak je trebalo da oštetenu hirurgiju banjalučke bolnice evakuijemo. Hirurgija je bila jako oštećena, niko od pacijenata na sreću nije bio povrijeđen...".

Slavko Podgorelec se sjeća da je bilo dosta posla za omladince tog vremena: 'Sa kolegama sam išao u magacin Crvenog krsta, u ratni depo odakle smo izvlačili šatore, poljske krevete koje smo vozili u bolnicu. Sva ta akcija trajala je do kasno u noć.'

Tu hladnu oktobarsku noć Slavko je sa svojim prijateljima proveo na Mejdanu na jednom mjestu višje plaže Zelenac kod kuće Omerbegvića, gdje su uz dozvolu vlasnika naložili veliku vatru i grijali se.

Kobni ponedjeljak

"Ujutru sam stigao kući. Mi smo u to vrijeme imali mačka, bio sam gladan i počeo da jedem. Taj mačak je u jednom momentu počeo da juri kao bez glave. Rekao sam majci da baca jogi madrace vani. Izašli smo vani, nakon 15 minuta udario je strašni zemljotres. Nikad neću zaboraviti kako sam jurio prema gradu, preko gradskog mosta", priča Podgorelec.

On se prisjeća kako mu je jedina misao u glavi u tom momentu bila: 'Ako je Ferhadija pukla onda je grad u haosu'.

- Upravo to mi se ukazalo, Ferhadija je pukla na nivou balkona. Grad je bio obavijen oblakom prašine, a nekih sat vremena vladao je kaos i panika. Tada je istočni dio zgrade Titanik uništen. Radovi na spašavanju su trajali dugo - zaključuje Slavko Podgorelec na kraju razgovora i dodaje da je ovo trusan grad, ali da sloga Banjalučane uvijek izvuče iz nesreće. Kada je u pitanju zemljotres iz 69. godine u Banjaluci, ne treba zaboraviti ni ime jednog od istinskih heroja tog perioda - tadašnjeg gradonačelnika Banjaluke Živka Babića, koji je nakon prvog udara kobnog banjalučkog oktobra, na osnovu predviđanja stručnjaka, a i svoje lične procjene, donio odluku o obustavi rada svih škola. I danas Banjalučani tvrde da nije bilo ovakve odluke da bi broj žrtava banjalučkog zemljotresa bio daleko veći! S obzirom da je ovih dana razoran zemljotres pogodio Kraljevo u Srbiji, a kasnije se zemlja tresla i u nekim dijelovima Hrvatske i BiH, Banjalučani se pitaju šta bi se danas desilo da se ponovi zemljotres iz kobne 69. godine. Međutim građanima se priča, da mnoge zgrade koje su napravljene posljednjih 15 godina ne bi izdržale

takav zemljotres - ostaje da se nadamo da neće ni morati polagati ispit izdržljivosti.

Izvor vijesti: BLIN MAGAZIN/D.STANKOVIĆ